

Rekruttering til jakt

En undersøkelse om motiver for å avlegge
jegerprøven, barrierer og tiltak for å øke
andelen aktive jegere

Oddgeir Andersen
Bjørn Petter Kaltenborn

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en ny, elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Norsk institutt for naturforskning

Rekruttering til jakt

En undersøkelse om motiver for å avlegge
jegerprøven, barrierer og tiltak for å øke
andelen aktive jegere

Oddgeir Andersen
Bjørn Petter Kaltenborn

Andersen, O. & Kaltenborn, B. P. 2007. Rekruttering til jakt. En undersøkelse om motiver for å avlegge jegerprøven, barrierer og tiltak for å øke andelen aktive jegere - NINA Rapport 221. 26 s.

Lillehammer, januar 2007

ISSN: 1504-3312

ISBN 13: 978-82-426-1781-1

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

[Åpen]

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Oddgeir Andersen

KVALITETSSIKRET AV

Børre Dervo

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningssjef Børre Dervo (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)

Norges Jeger- og Fiskerforbund

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER

Webjørn Svendsen

FORSIDEBILDE

Oddgeir Andersen

NØKKEWORD

Norge, jegerprøven, motiver, barrierer, tiltak, inaktive jegere, spørreundersøkelse

KEY WORDS

Hunting education program, Norway, inactive hunters

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA hovedkontor

7485 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

NINA Oslo

Gaustadalléen 21

0349 Oslo

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 22 60 04 24

NINA Tromsø

Polarmiljøsenteret

9296 Tromsø

Telefon: 77 75 04 00

Telefaks: 77 75 04 01

NINA Lillehammer

Fakkeltgården

2624 Lillehammer

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 61 22 22 15

www.nina.no

Sammendrag

Andersen, O. & Kaltenborn, B. P. 2007. Rekruttering til jakt. En undersøkelse om motiver for å avlegge jegerprøven, barrierer og tiltak for å øke andelen aktive jegere – NINA Rapport 221. 26 s.

For å kunne gå på jakt i Norge, må man gjennomføre et obligatorisk kurs kalt *jegerprøven*. Ansvaret for å arrangere slike kurs ligger blant annet hos Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF). Årlig uteksamineres det ca. 10 000 jegerprøvekandidater, men tendensen har vært avtagende de siste årene. Tall fra SSB viser at omtrent halvparten av uteksaminerte jegerprøvekandidater ikke blir aktive jegere i ettertid. Det foreligger lite kunnskap om årsakene til dette frafallet. Formålet med denne rapporten er å se nærmere på årsaken til at så vidt mange personer ikke fortsetter å jakte etter at de har tatt jegerprøven.

Data er samlet inn ved hjelp av en postal spørreundersøkelse som ble sendt ut til 3000 respondenter i juni 2006. Datainnsamlingen ble avsluttet 1. oktober 2006. Utvalget bestod av 1000 kvinner (16-50 år) og 2000 menn mellom 16- 25 år pr. 1. april 2006. Vi har fått inn data fra 1113 personer, som gir en svarprosent på 37 %. Svarprosenten var henholdsvis 49,6 % for kvinner og 31 % for menn. Det var altså en klart lavere andel menn ift. Kvinner som svarte på undersøkelsen (18,6 prosentpoeng).

Av informantene var 22 % mest interessert i storviltjakt, 73 % i småviltjakt, mens kun 5 var interessert i fellefangst og ingen oppga jakt på sel. Kvinner er mer interessert i småviltjakt (72 %) enn storviltjakt (22 %). Det var svært liten forskjell mellom kvinner og menn i interesse. Av de som oppga at de var mest interessert i småviltjakt, så er jakt på ryer/skogsfugl de klart mest interessante jaktformene.

De motivene (for å ta jegerprøven) som scorer høyest er tradisjonelle motiver som spenning og naturopplevelse, samt å kunne ha muligheten til å gå på jakt. De viktigste opplevde barrierer er: studier, manglende utstyr og for liten erfaring.

Vi identifiserte seks hovedmotiver for å ta jegerprøven. Motivene har vi kalt "Opplevelse", "Kjøtt/matauk", "Slekt/venner", "Ferdighet/lære noe nytt", "Framtidige jaktmuligheter" og "Opplæringstilbud i skole/Forsvaret". De tre første er klart viktigst. På samme måte som for motiver identifisert vi noen hovedtrekk når det gjelder årsaker til at folk som har gjennomført jegerprøven ikke deltar videre på jakt. Disse har vi kalt "Tilgjengelighet", "Manglende erfaring/kunnskap", "Negative holdninger til jakt" og "Fysiske begrensninger". Hoveddimensjonene blant ønskede tiltak var "Bedre kunnskap om jakt og våpen", "Bedre tilgjengelighet, mer informasjon", "Behandling av felt vilt, mer kurs i jakt" og "Oppfølging fra familien de første turene".

Vi så nærmere på sammenhenger mellom grupper av motiver, barrierer, samt alder, kjønn og bosted som uavhengige variable og de fire tiltakskategoriene. Vi kan tenke oss at motiver og opplevde barrierer er forutsetninger for å jakte eller å ikke delta i jakt, og vil dermed påvirke hvilke tiltak som man bør prioritere. Vi ser også at barrierer og tiltak henger sammen og er dermed ikke helt uavhengige variable. Det man opplever som barriere, ønsker man som tiltak for å fjerne denne barrieren.

Tiltak 1 "Bedre kunnskap om jakt og våpen". Modellen viser at det er stor forskjell mellom kjønn, der kvinner bidrar mest til forklaringsgraden på tiltaket. Kjøtt/matauk motivet og tilgjengelighetsbarrieren spiller inn, men dog noe svakere. Den opplevde barrieren manglende erfaring og kunnskap, som på en måte er identisk med det foreslåtte tiltaket, spiller også en sterk rolle her.

Tiltak 2 "Bedre tilgjengelighet og mer informasjon". Barrieren tilgjengelighet slår sterkes ut, også her er barrieren nærmest identisk med det foreslåtte tiltaket. Motivet opplevelse bidrar også og dette har trolig sammenheng med at man faktisk har en sterk motivasjon for å komme på jakt, men ikke helt vet hvor man bør henvende seg for å få tilgang til jaktområder. Alder er negativt korrelert og viser at styrken på denne forklaringsvariabelen avtar med økende alder.

Tiltak 3 "Behandling av felt vilt, mer kurs i jakt". Her var det to motiver og to barrierer som slo inn, og som forventet er den nesten identisk med tiltaket "mer kunnskap om jakt og våpen" siden disse tiltakene er relativt like. Barrierescore "manglende kunnskap og erfaring" slår sterkest ut og dette er igjen nesten identisk med tiltaket som foreslås, altså tilførsel av mer kunnskap gjennom ekstra kursing. Den andre opplevde barrieren er tilgjengelighet. Motivasjonskomponentene som tas med i modellen er "opplevelse" og "kjøtt/matauk". De som er mer opptatt av jakt for å skaffe seg kjøtt er også mer opptatt av hvordan man skal ta vare på et felt vilt.

Tiltak 4 "Oppfølging fra familien de første turene". Her slår mange elementer inn i forklaringen, men dog med svakere forklaringsgrad. Barrieren "manglende erfaring" slår sterkest ut, samt motivet "slekt og venner" som er nærmest identisk med tiltaket som foreslås her. Alder er negativt korrelert og styrken på alderselementet avtar dermed med økende alder, noe som er naturlig. Kjønn er sterkt korrelert og betyr her at kvinner i langt større grad enn menn ønsker å ha med seg noen på jakt de første gangene de skal ut. Til slutt kommer barrieren "tilgjengelighet" inn. Man opplever altså at jakt er litt utilgjengelig fordi man ikke blir fulgt opp i tilstrekkelig grad av familien.

Basert på motivasjon, opplevde barrierer og tiltak som respondentene etterspør, anbefales følgende tiltak iverksatt:

1. Bevisstgjøre familier til ungdom om betydningen av å følge opp uteksaminerte jegerprøvekandidater i starten på "jegerkarrieren". Generelt vet man at ungdommens sosiale nettverk kan være avgjørende for om man lykkes med å få dem inn i nye aktiviteter.
2. Økt fokus på oppfølgingskurs (jaktkurs og slaktekurs lokalt) i lokalforeningene som et ledd i utdanningen. Oppfølgingskurs bør informeres om/ tilbys av lokal JFF i forbindelse med jegerprøvekurs, siden motivasjonen for å begynne med jakt sannsynligvis er høy nettopp da. Dersom oppfølgingskurs ikke tilbys til de som er i "vippeposisjon" etter avlagt eksamen, vil trolig motivasjonen for å begynne med jakt avta etter som tiden går etter avlagt jegerprøveeksamen
3. Inkludere litt mer informasjon om jaktmuligheter og utsalgssteder lokalt og regionalt, samt om nettsiden "INatur" og andre lokale tilbydere når jegerprøvekurs arrangeres.

Oddgeir Andersen, Fakkeldgården, 2624 Lillehammer, oan@nina.no

Bjørn Petter Kaltenborn, Fakkeldgården, 2624 Lillehammer, bjorn.kaltenborn@nina.no

Abstract

Andersen, O. & Kaltenborn, B. P. 2007. Recruiting new hunters. A survey of motives for completing mandatory training, barriers and actions to increase the numbers of active hunters. NINA Rapport 221. 26 pp.

Around 10 000 persons annually complete the national hunting education program (jegerprøven) in Norway, but the number is decreasing. This report investigates the main reasons to why approximately 50 % of the candidates who finish this training do not proceed to become active hunters. We used a questionnaire to examine this question among 3000 candidates were classified as inactive hunters. The response rate was 37 per cent (n=1113). About 75 per cent of the respondents were most interested in small game hunting, especially grouse species. The three most important motivational factors for becoming a hunter were "nature experience", "hunt for game meat" and "family and friends". The three most important barriers to becoming an active hunter were "availability of hunting areas", lack of experience" and "negative attitudes toward hunting". Four main actions to avoid inactive hunters were identified "Increased knowledge about hunting and arms", "Better information and availability of hunting areas", "More knowledge about taking care of the game after the hunt" and "Family and friends should support the inexperienced hunter in the early stages of hunting".

Based on motivational factors, barriers and preferred actions, we recommend the following actions to recruit active hunters following the national hunting education program:

1. The families of the candidates need to be more aware of the need for support and follow up in the beginning of their "hunting career". We know generally that the social networks of young people can determine to which extent the candidate continues with the new activity later on in life.
2. Offer a specialised course in hunting (for certain species) after the completion of the national hunting education program.
3. Provide more information about the hunting opportunities locally and regionally during the national hunting education program course.

Oddgeir Andersen, Fakkeltgården, 2624 Lillehammer, oan@nina.no

Bjørn Petter Kaltenborn, Fakkeltgården, 2624 Lillehammer, bjorn.kaltenborn@nina.no

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	5
Innhold.....	6
Forord	7
1 Innledning og formål	8
2 Metode og utvalg	10
2.1 Spørreskjemaet.....	10
2.2 Analyser	10
2.3 Datagrunnlaget for undersøkelsen	10
3 Resultater	11
3.1 Hvem er ikke-jegerne?	11
4 Sammenhenger mellom motivasjon og barrierer	20
4.1 Motiver for å ta jegerprøven	21
4.2 Barrierer for å begynne å jakte.....	21
4.3 Tiltak	22
4.4 Sammenhenger mellom motiver, barrierer og tiltak.....	23
4.5 Oppsummering.....	24
5 Forslag til tiltak	25
6 Referanser	27
7 Vedlegg.....	28

Forord

Rapporten er skrevet av Oddgeir Andersen med Bjørn Petter Kaltenborn som prosjektleder, på oppdrag for Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF). Webjørn Swendsen har vært NJFF sin kontaktperson i prosjektet. Rapporten baserer seg på en spørreundersøkelse som ble gjennomført høsten 2006. Formålet med undersøkelsen har vært å kartlegge hvilke årsaker de som avlegger jegerprøven, og senere ikke går på jakt, opplever som de sterkeste hindringene. Vi har forsøkt å skrive rapporten så leservennlig som mulig når det gjelder tolkning av statistikk. Lesere som savner standard rapporteringsmåte når det gjelder statistiske tester får ha oss unnskyldt. Vi har valgt en enkel rapporteringsform hvor vi stort sett har utelatt signifikansverdier, frihetsgrader og andre vanlige statistiske mål i teksten.

Vi takker alle respondentene som har besvart undersøkelsen, Direktoratet for naturforvaltning og Jegerregisteret for godt samarbeid. Webjørn Swendsen takkes for kommentarer på manuset. Børre Dervo og Thorvald Tangeland for fruktbare diskusjoner og innspill i løpet av prosjektet. NJFF takkes for oppdraget og vi håper at rapporten gir svar på de spørsmål som ble definert ved prosjektets start.

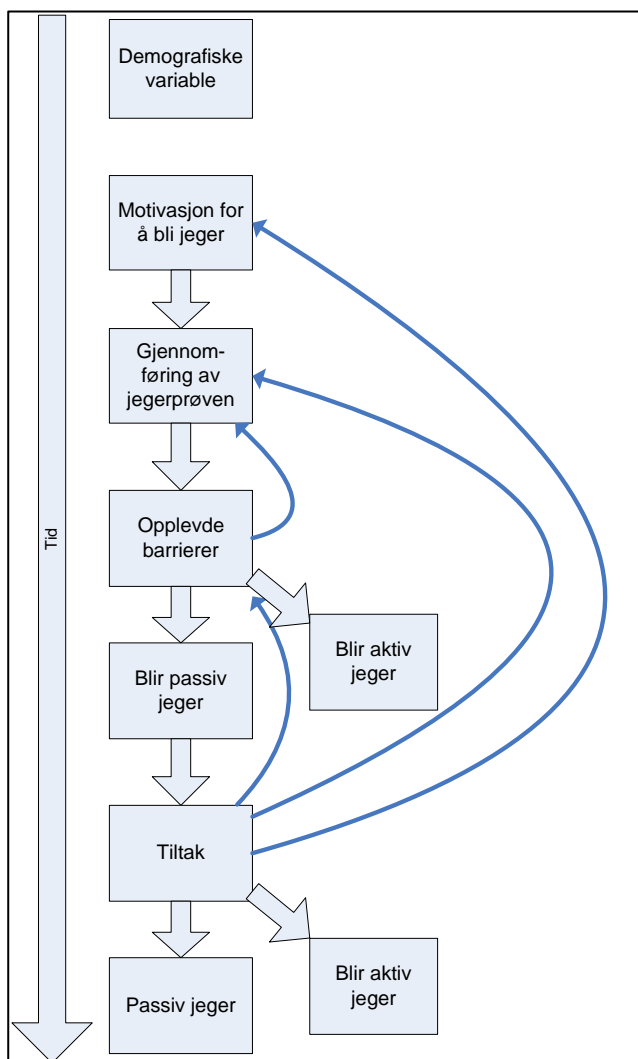
Lillehammer, 2. januar 2007
Oddgeir Andersen

1 Innledning og formål

For å kunne gå på jakt i Norge, må man gjennomføre et obligatorisk kurs kalt *jegerprøven*. Ansvaret for å arrangere slike kurs ligger blant annet hos Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF). Årlig uteksamineres det ca. 10 000 jegerprøvekandidater, men tendensen har vært avtagende de siste årene. Tall fra Statistisk Sentralbyrå viser at omtrent halvparten av uteksaminerte jegerprøvekandidater ikke blir aktive jegere i ettertid. Det foreligger lite kunnskap om årsakene til dette frafallet. Formålet med denne rapporten er å se nærmere på årsaken til at så vidt mange personer ikke fortsetter å jakte etter at de har tatt jegerprøven. Det gir grunnlag for å komme med anbefalinger om tiltak som kan øke rekrutteringen blant ferske jegere.

Jegerregisteret klassifiserer alle som står i registeret, men som ikke har løst jegeravgiften etter tre påfølgende jaktseonger som *passive* jegere, mens de som har jaktet i løpet av de tre siste årene er *aktive*. Denne undersøkelsen bygger på informasjon fra respondenter som ikke har løst jegeravgift inntil de tre påfølgende årene etter avlagt jegerprøveeksamen. Hos menn var det av spesiell interesse å se på de yngste aldergruppene, fra 16-25 år. Hos kvinner så valgte vi å ta med respondenter i aldergruppen fra 16- 50 år.

Figur 1 viser i korte trekk prosessen fra man tar avgjørelsen om å melde seg på et jegerprøvekurs og eventuelle hindringer man møter på veien fram til om man blir aktiv eller passiv jeger. Demografiske variable er kjønn, alder, bosted og lignende opplysninger. Vi har sett på respondentenes motiver for å ta jegerprøven, hvilke barrierer de har opplevd som har bidratt til at de ikke har begynt å jakte, samt bedt de vurdere ulike typer tiltak vi tror kan være aktuelle å iverksette for å øke andelen aktive jegere.

Pilene i figur 1 viser hvilke deler av prosessen det kan være aktuelt å påvirke/endre, med utgangspunkt i funn fra undersøkelsen.

Tiltak må rettes mot forhold som oppleves som barrierer. Dette kan f. eks være forhold knyttet til jegerprøvekurset, eller å påvirke motivasjonen for å bli jeger, slik at eventuelle barrierer kan overvinnes. Opplevde barrierer kan også ha innvirkning på jegerprøvekursets innhold og utforming.

Figur 1. Prinsippskisse for prosessen fra man bestemmer seg for å ta jegerprøven og fram til man blir enten aktiv eller passiv jeger.

Undersøkelsen inneholder ikke data på personer som har begynt å jakte, altså aktive jegere. Det ville vært svært interessant å sammenligne forskjeller mellom aktive og passive jegere når det gjelder motivasjon og ikke minst opplevde barrierer. En stor del av respondentene i undersøkelsen har deltatt på opplæringsjakt, slik at de har allerede en viss erfaring med hva jakt er. Allikevel er det noen erfaringer eller barrierer som har ført til at disse har valgt å ikke gå på jakt.

Det er gjort en rekke undersøkelser på menneskers holdninger til dyreliv, holdninger til jakt eller hvordan man jakter (Ericsson og Stedman 2006, Kellert 1978, Bjerke 1993). Internasjonalt finnes det flere studier, spesielt fra USA hvor man har studert holdninger til dyreliv. Det er derimot få studier som rapporterer hvorfor og hvordan folks holdninger til jakt endrer seg, selv om man over tid ser dette skjer i samfunn rundt om i Europa. Nederland er ett eksempel, Storbritannia et annet. I Norge gjennomføres det representative, årlige meningsmålinger hvor man finner at folks holdning til jakt holder seg relativt stabilt (SSB, NJFF).

Man bør ikke uten videre overføre funn fra studier i andre land med norske forhold, fordi nærhet til natur og jaktkultur kan til en viss grad være forskjellig fra Norge. Det finnes få studier i Norge som kan gi kunnskap om hvordan oppfattelse av, interesse for, eller deltagelse i jakt utvikler seg. Man vet også lite om hvilke faktorer som påvirker denne utviklingen. Vi nevner allikevel her en studie fra USA (Decker m. fl. 1986) gjorde en studie (i New York) av hvorfor folk sluttet å jakte. De vanligste årsakene lå på det sosiale eller psykologiske plan. 35 % reduserte jakta på grunn av for lite tid, 17 % reduserte jakta på grunn av egen eller jaktkameraters flytting. 10 % reduserte jakta fordi de mislikte å drepe dyr. De som nevnte ubehag ved å drepe eller spise byttet var de som oftest sluttet å jakte senere.

I Norge har Bjerke (1993) sammenfattet en samfunnsfaglig kunnskapsoversikt over hvordan jegeren er, men ikke særlig mye om hvem som blir ikke-jegere. For å finne svaret på det, mener Bjerke at man må lete etter faktorer i individets utvikling og oppvekst, og at kjønnsforskjeller spiller en stor rolle. Undersøkelser av hvilke ytre forhold som stimulerer jaktinteresse, viser at foreldrene har en viktig rolle tidlig i livet, mens at venner blir mer betydningsfulle etter hvert (Bjerke 1993). Dette er helt i tråd med de funn som vi har gjort i denne undersøkelsen.

Decker m. fl. (1991) utviklet en "stadieteori" for å beskrive utviklingen av jaktinteresser. Man blir først oppmerksom på jakt som en mulig aktivitet og fatter dermed interesse (interessefase). I denne fasen tar man gjerne jegerprøven. Så følger en "prøvefase" hvor man så gjør seg noen erfaringer med hva jakt er. Til slutt kommer man inn i en "fortsettelsesfase" hvor man da har fått såpass stor interesse for jakt, at man velger å fortsette med denne aktiviteten. Det er størst frafall i interessefasen og prøvefasen.

Å studere motivasjon består i å se på indre og ytre faktorer eller drivkrefter som påvirker atferd. Drivkreftene kan aktivere atferd eller påvirke/endre atferd. Det som kompliserer kartlegging av motiver, er at ulike faktorer kan sette i gang, opprettholde eller avslutte atferd. Og det kan være svært mange faktorer som virker sammen. Det kan på et gitt tidspunkt være bestemte årsaker til at man velger å bli jeger, men så kan andre årsaker gjøre at man velger å slutte med denne aktiviteten senere. I tillegg har forskjellige personer ofte forskjellige motiver for å drive med jakt, samt at disse motivene kan endre seg med alder eller erfaring man gjør seg underveis.

2 Metode og utvalg

Data er samlet inn ved hjelp av en postal spørreundersøkelse som ble sendt ut til 3000 respondenter i juni 2006. Datainnsamlingen ble avsluttet 1. oktober 2006. Utvalget bestod av 1000 kvinner (16-50 år) og 2000 menn mellom 16- 25 år pr. 1. april 2006. Det ble samtidig lagt ut en web-versjon av samme skjema, som respondentene kunne velge å svare på, fremfor å returnere det trykte spørreskjemaet. Adressen til internettskjemaet var oppgitt på det trykte spørreskjemaet, samt kode for innlogging, slik at det ble mulig å identifisere hvem som svarte via internett. De som har besvart undersøkelsen blir i rapporten omtalt som *respondentene*.

2.1 Spørreskjemaet

Spørreskjemaet var bygd opp omkring tre hovedtema, som følger en tidslinje i prosessen fram til å bli jeger (fig. 1). Først har vi spørsmål rundt motivasjon for å ta jegerprøven, etter bestått jegerprøveeksamen har respondentene opplevd noen former for barrierer som har hindret dem i å bli aktive jegere. Til slutt hadde vi spørsmål rundt mulige tiltak som kunne motvirke disse barriereeffektene. Vi forventet her at det var en sammenheng mellom opplevde barrierer og ønskede tiltak.

I tillegg var det en del som kun rettet seg mot kvinnene som deltok i undersøkelsen. Spørreskjemaet finnes i vedlegg 1.

Spørsmålene omkring motivasjon, barrierer og tiltak var bygd opp som spørsmålsbatteri, der flere spørsmål omhandlet samme tema, men med forskjellig vinkling. Dette ble gjort for å kunne benytte de analyseteknikkene som vi mente var formålstjenlige for å kunne svare på problemstillingen på best mulig måte.

2.2 Analyser

Rapporten gir i hovedsak en deskriptiv fremstilling av data og resultater, det vil si en oversikt over gjennomsnittsverdier, antall og prosentverdier, samt noe enkel statistikk på svarforskjeller mellom kjønn. Kapittel 4 bygger på mer avansert statistikk som gir grunnlag for å si noe om underliggende mønstre og sammenhenger i datamaterialet. I kap. 4 diskuterer vi i hovedsak funnene uten å gå i detalj på de statistiske metodene, men vi har benyttet korrelasjonsanalyser, faktoranalyser, variansanalyser og regresjoner.

2.3 Datagrunnlaget for undersøkelsen

Totalt 32.621 personer tok jegerprøven i perioden 1.4.2003 - 1.4.2006 fordelt på 25 420 menn og 7 201 kvinner. Av de som har avlagt jegerprøven i løpet av de tre siste årene, er det 15 695 stk. som er født etter 1.1.1981 (yngre en 25 år), hvorav 13 200 er menn og 2 495 er kvinner.

Når det gjelder de under 25 år som ikke har betalt jegeravgift, etter å ha avlagt jegerprøven de siste 3 årene er det 6 907 stk., fordelt på 5 518 menn og 1 389 kvinner.

Når vi tar bort de mellom 14 til 16 år som ikke har mulighet for å betale jegeravgift ennå, sitter vi igjen med 5 428 personer i gruppen 16-25 år. I tillegg må man ta bort de som har fylt 16, men som ikke skal/kan betale jegeravgift før høsten 2006. Denne andelen ble ikke tatt ut av populasjonen vi skulle undersøke før skjemaet ble sendt ut. Antallet fordeler seg på 4 189 menn og 1 239 kvinner. Andelen ikke-aktive jegere som er 16-25 år utgjør 34 % av de som har avlagt jegerprøven i denne perioden. Alderen som benyttes i rapporteringen, er alderen som personene hadde pr. 1.4.2006 (jaktårets avslutning).

Når det gjaldt kvinnene valgte vi ut alderskategorier som spenner over flere livsfaser og alderssegmentet ble her fra 16-50 år. Totalt var det 2 678 kvinner i aldersgruppen 16-50 år som har

avlagt jegerprøveeksamen men ikke løst jegeravgiftskort de tre siste årene. Et utvalg på 1000 kvinner ble trukket ut ved hjelp av dataprogrammet SPSS. 534 kvinner over 25 år og 466 kvinner mellom 16-25 år fikk tilsendt spørreskjema.

Tabell 1. Antall menn og kvinner som har avlagt jegerprøven de tre siste årene, samt hvor mange som er i de ulike kategoriene.

Kategori	Menn	Kvinner	Totalt
Alle som har avlagt jegerprøven de tre siste årene	25 420 (78 %)	7 201 (22 %)	32 621
14-25 år og tatt jegerprøven	13 200 (84 %)	2 495 (16 %)	15 695
Mellom 14-16 år og tatt jegerprøven, men trenger ikke å betale jegeravgift	1 329 (90 %)	150 (10 %)	1 479
Mellom 16-25 år, tatt jegerprøven og ikke betalt jegeravgift	4 189 (78 %)	1 239 (22 %)	5 428
Kvinner f.o.m. 25 år t.o.m. 50 år		1 439	1 439

Vi har altså en gunstig situasjon i forhold til statistiske analyser og prediksjoner, fordi vi kjenner hele populasjonen av ikke-jegere som har fullført jegerprøven og har fått inn data fra 1 113 personer. Dette utgjør 16 % av totalpopulasjonen (menn mellom 16-25 år, samt kvinner mellom 16-50 år, totalt 6 867 personer) i vår undersøkelse. Dette gir en god presisjonsgrad i forhold til generalisering fra utvalg til populasjon. Svarprosenten på undersøkelsen ble 37 %. Svarprosenten var henholdsvis 49,6 % for kvinner og 31 % for menn. Det var altså en klart lavere andel menn som svarte på undersøkelsen (18,6 prosentpoeng).

3 Resultater

3.1 Hvem er ikke-jegerne?

Respondentens bosted fremkommer av tabell 2. Respondenten er jevnt fordelt i landet og i de forskjellige bomiljøene. 263 personer (24 %) kommer fra de store byene, 236 personer (21 %) kommer fra andre (mindre) byer, 179 personer (16 %) kommer fra tettsteder og 435 personer (39 %) bor i bygdemiljøer. 10 personer hadde ikke besvart spørsmålet om bosted. Utvalget består av 617 menn og 496 kvinner (tabell 2).

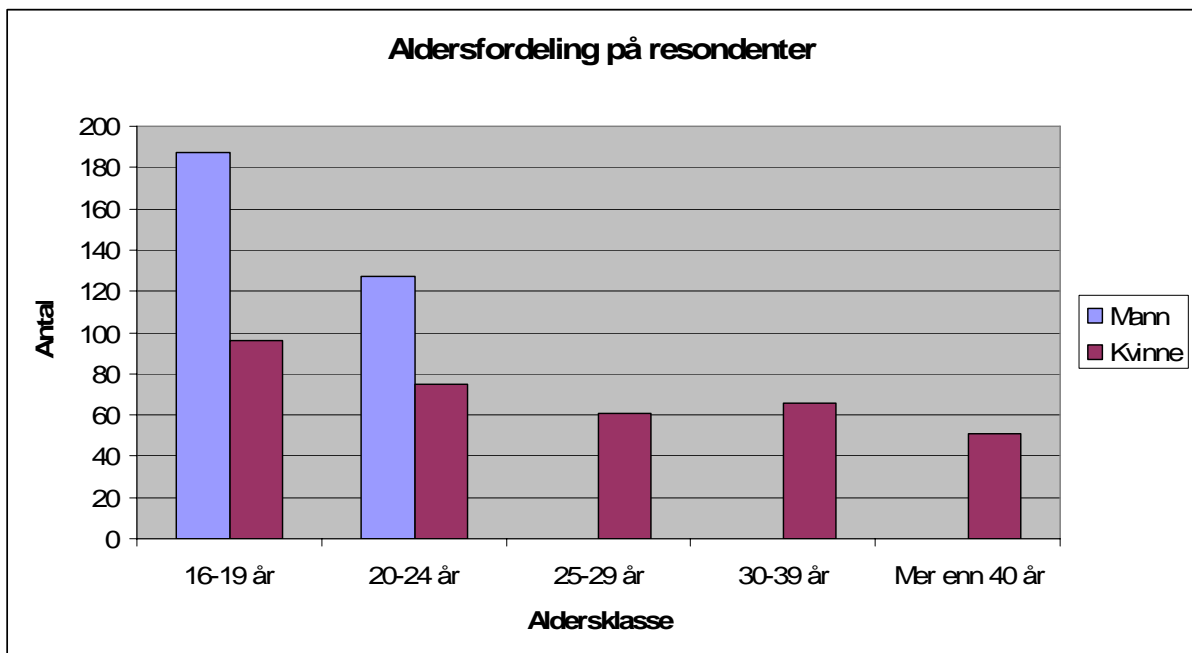
Tabell 2. Fordeling av bosted og kjønn

	Mann	Kvinne	Total
Ikke besvart	6	4	10
Oslo	38	43	81
Bergen	29	16	45
Trondheim	44	28	72
Stavanger	20	5	25
Kristiansand	7	4	11
Tromsø	8	11	19
I annen by	122	114	236
I et tettsted	98	81	179
I en bygd	245	190	435
Sum	617	496	1113

Det ble spurt om avstand til nærmeste jaktområde som er aktuelt for respondenten å bruke. For de som bor i de store byene er gjennomsnittlig avstand til jaktområde 91 km. Det viser seg at det er en del som har oppgitt ekstremt store avstander. Det er 21 som har oppgitt avstander over 200 km, med 980 km som lengste oppgitte avstand. Dette påvirker også gjennomsnittet noe. For de som bor i mindre byer er gjennomsnittsavstanden 60 km, også her finner vi en del store avstander til jaktområder, med 999 km som høyeste verdi. I tettsteder er gjennomsnittlig avstand 32,5 km, mens i bygdene er gjennomsnittlig reiseavstand til jaktterrenget 11 km.

Det er svært lite sannsynlig at man bor på steder hvor det er avstander over 200 km til nærmeste jaktområde som kan være aktuelt å bruke til jakt. Det er derfor grunn til å tro at man f. eks har tenkt av man bor på Østlandet, men ønsker å jakte rype i Nord-Norge og svart ut i fra det. Dette spørsmålet ser derfor ut til å ha blitt misforstått at enkelte.

I den web-baserte spørreundersøkelsen hadde spørsmålet om alder falt ut, men vi har svar på 659 personer. Fordelingen av "unge" (16-19 år) og "eldre" ungdommer (20-24 år) er henholdsvis 187 og 119 stk. 4 menn hadde fylt 25, men er plassert i gruppen 20-24 år i forhold til videre analyser. Det er relativt jevnt fordelt med kvinner i de ulike aldersklassene. Størst andel kvinner finnes i aldersklassen 16-19 år (figur 2).

Figur 2. Aldersfordeling på respondentene. Merk at det ikke var med menn over 25 år i utvalget

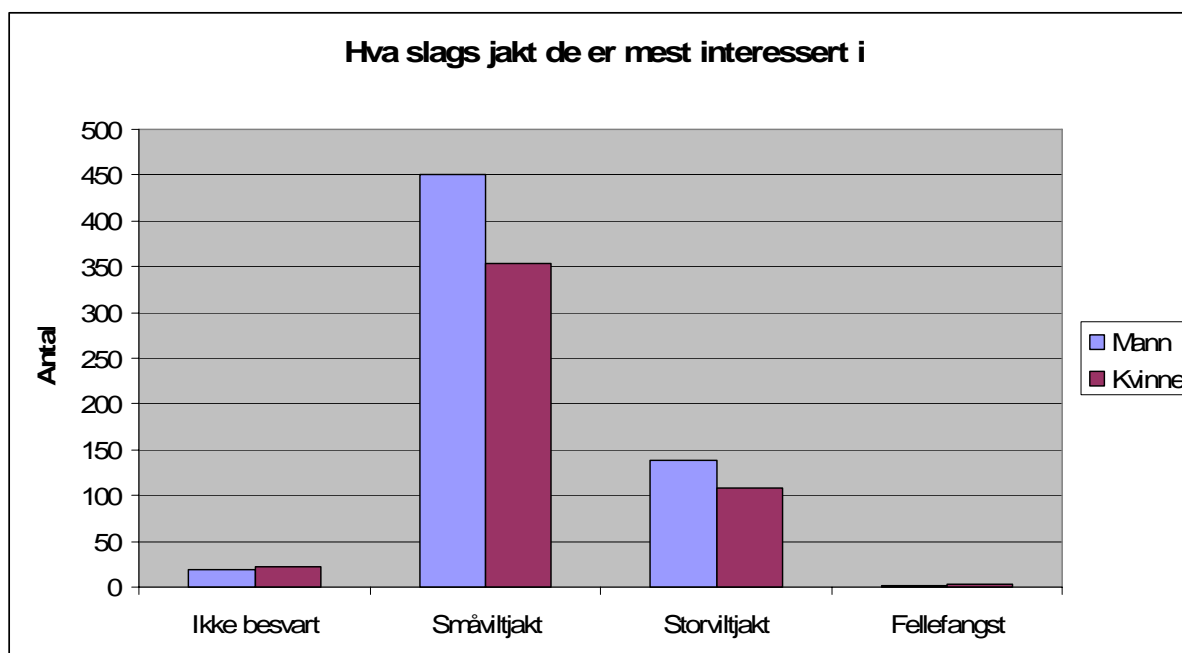
For å få et bilde på respondentenes forhold til utendørsaktiviteter, ble de spurt om foreningsmedlemskap, noe som antas å reflektere fritidsinteresser. Totalt 401 respondenter er med i idrettsforeninger, 238 respondenter er medlemmer i NJFF, 123 er med i turistforening og 22 i naturvernforening. 104 oppgir "annen forening". En stor andel er med i NJFF/DNT og kan tolkes dit hen at respondentene er relativt interessert i friluftsliv/utendørsaktivitet (tabell 3).

Tabell 3. Oversikt over foreningsmedlemskap blant respondentene.

	Mann	Kvinne	Total
NJFF / lokal jeger- eller fiskeforening	130	108	238
Turistforening (DNT eller andre)	42	81	123
Naturvernforening (WWF, Naturvernforbundet eller annet)	8	14	22
Idrettsforening (Ski, fotball, friidrett m. m)	229	172	401
Annen forening:	43	61	104
Sum	355	322	677

3.2 Interesse for ulike jaktformer

På spørsmål om hvilke viltarter respondenten var mest interessert i svarte 246 (22 %) storviltjakt, 804 (73 %) svarte småviltjakt, mens kun 5 svarte fellefangst og ingen oppga jakt på sel. 4 % hadde ikke besvart spørsmålet (figur 3). Kvinner er også mer interessert i småviltjakt (72 %) enn storviltjakt (22 %). Det var ingen forskjell i interesse mellom kvinner og menn. Av de som oppga at de var mest interessert i småviltjakt, så er jakt på rype/skogsfugl de klart mest interessante jaktformene. 87 % av kvinnene og 85 % av mennene oppgir jakt på rype og skogsfugl som mest interessant.

Figur 3. Hvilken type jakt respondentene er mest interessert i.

Et annet interessant funn er at 65 % av kvinnene oppgir at de eller familien har jakthund, mens kun 19 % av mennene rapporterer dette. Dette kan tyde på at kvinner er interessert i jakt på grunn av at noen i familien jakter, og at de ønsker å ha en felles aktivitet sammen med familiemedlemmer eller at de synes hunden i familien fortjener å bli brukt til de oppgaver den er avlet frem til utføre, dersom dette skjer i liten grad til daglig.

49 % (n=428) svarte at foreldrene jaktet mest på storvilt, 47 % svarte at foreldrene jaktet mest på småvilt, 3 % oppga fellefangst og bare 1 % svarte at foreldrene jaktet mest på sel. Av de som sier de har deltatt på opplæringsjakt er 63 % menn og 37 % kvinner (tabell 4).

Tabell 4. Antall menn og kvinner som oppgir å ha deltatt på ulike former for opplæringsjakt. Merk at det er mulig å ha vært med både på småviltjakt og storviltjakt (jfr. antall som har svart står i nederste rad)

	Menn	Kvinner	Total
Storviltjakt	122	79	201
Småviltjakt	210	111	321
Seljakt	6	3	9
Antall	268	156	424

3.3 Motiver for å jakte

Motivene for å avlegge jegerprøveeksamen er forskjellige. I tabell 5 er hele spørsmålsbatteriet rundt motiver gjengitt. Antall svar og gjennomsnittskåre (på en skala fra 1-7) der 1= Helt uenig og 7= helt enig, samt standardfeil (S.E.). Er det gjennomsnittskåre under 4, er respondentene mer uenig enn enig i påstanden og motsatt. Jo nærmere 7 man kommer gjennomsnittlig skåre-verdi, desto enigere er respondentene i påstanden.

De påstandene (motivene) som skårer høyest er tradisjonelle motiver som spenning og natur-opplevelse, samt å kunne ha muligheten til å gå på jakt. De påstandene som får lavest skåre er å bli overtalt til å ta jegerprøvekurs, gratis kurs for ungdom på stedet jeg bor og få vite mer om hobbyen til kjæresten.

I tabell 5 på neste side ser vi at kvinner er signifikant mer enige i påstanden om at jakt gir mulighet til flotte naturopplevelser enn hva menn er. Kvinner har også høyere skåre på at de tok jegerprøven for å øke sine kunnskaper om våpen og jakt, samt at de har jakthund som de ville ha med på jakt. Motivene hos kvinner er trolig i større grad styrt av interesser i familien, enn hva man finner hos menn. Menn har høyere skåre enn kvinner på påstanden om at de liker å spise viltkjøtt. Menn skårer også høyere enn kvinner på påstanden "jeg var meget sterkt motivert for å bli jeger", samt at de har tatt jegerprøven som følge av diverse kurstilbud på skolen eller i forsvaret (tabell 5).

Tabell 5. Ulike motiver for å ta jegerprøven, sortert etter skåreverdi.
Skala fra 1= helt uenig til 7= helt enig.

Jeg avla jegerprøven....	N	Skåre	S.E.
...fordi jakt vil kunne gi meg mange spennende opplevelser	1083	5,98	,035
...fordi jakt gir mulighet til å ferdes i flott natur	1083	5,91 ^{*k}	,040
...for å ha mulighet til å gå på jakt, dersom jeg fikk lyst til det (opsjonsmuligheten).	1076	5,77	,043
...fordi det virket som en interessant hobby	1080	5,48	,040
...fordi jeg synes jakt er en fin form for rekreasjon/avkobling	1082	5,47	,041
... for å kunne gå på jakt en gang i fremtiden, når jeg fikk lyst (kanskje om noen år frem i tid).	1075	5,41	,053
...for å øke mine kunnskaper om våpen og viltarter.	1082	5,31 ^{*k}	,045
...fordi jeg liker å spise viltkjøtt	1078	5,04 ^{*m}	,053
....fordi jeg hadde konkrete planer om å begynne å jakte kort tid etter bestått jegerprøve	1080	4,52	,055
...fordi jeg var meget sterkt motivert for å bli jeger	1080	4,49 ^{*m}	,054
...fordi familie eller venner av meg går på jakt, og jeg håpet å bli invitert med på jakt av dem	1082	4,35	,060
...fordi jakt gir meg mulighet til å skaffe meg viltkjøtt	1079	4,14	,058
...fordi jakta kunne gi meg tilhørighet i et miljø jeg ønsket å bli en del av	1084	3,60	,057
...fordi jeg har slektninger som jeg hadde håpet å bli invitert på jakt sammen med.	1078	3,58 ^{*m}	,061
...fordi jakt er en sentral del av fritidsaktiviteten til min familie	1078	3,15 ^{*k}	,064
...fordi det var et valgfag på skolen	1074	2,30 ^{*m}	,065
...fordi det var tøft/ga status (i min omgangskrets) å ha tatt jegerprøven, den gang jeg tok den	1076	2,08	,046
...fordi jeg/vi hadde jakthund som vi ville ha med på jakt	1081	2,02 ^{*k}	,054
...fordi det var tilbud om gratis kurs i forsvaret	1079	1,92 ^{*m}	,057
...fordi jeg ønsket å vite litt mer om den hobbyen kjæresten min har, og bli litt kjent med den.	1086	1,88 ^{*k}	,051
...fordi det var gratis jegerprøvekurs for ungdom på stedet der jeg bor	1075	1,62	,045
...fordi jeg ble overtalt til å gjøre det	1082	1,61	,038

** betyr at det er signifikant forskjell mellom kjønn på $p < 0.05$ nivå. Bokstaven ^m eller ^k bak stjernen angir hvilket av kjønnene som har høyest skåreverdi, det vil si er mest enige i den påstanden.*

3.4 Barrierer for å delta på jakt

De påstandene som skårer høyest her, er de som oppleves som viktigste barriere for å begynne å jakte. Studier, manglende utstyr og for liten erfaring er de tre forklaringene på barrierer. De som skårer lavest er om jakt er blitt unødvendig i dagens samfunn, dårlig helse og at jakt har fått mye negativ omtale i media.

Forskjellene mellom kjønn var også her signifikant på flere av påstandene. Kvinner har trolig en høyere terskel for å begynne å jakte selvstendig, og de føler at de mangler noe kunnskap på flere felter. Bruk av kart og kompass, mer kunnskap om jaktteknikker og liten egen erfaring er typiske forhold som jenter føler seg usikre på. Yngre menn føler mer på at de ikke kommer seg på jakt på grunn av at de er avhengige av transport for å komme seg på jakt (tabell 6).

Tabell 6. Opplevde barrierer for å begynne å jakte, sortert etter skåreverdi. Skala på skåreverdi fra 1-7. Se forklaring over tabell 5.

Jeg har ikke vært på jakt etter at jeg avla jegerprøven fordi...	N	Skåre	S.E.
...jeg har vært opptatt med skolegang/studier, og ikke prioritert jakt de siste årene	1057	4,48	,068
...jeg har ikke kjøpt meg det utstyret jeg trenger for å kunne jakte (f. eks et skytevåpen)	1058	4,38	,070
...jeg har fortsatt for liten praktisk erfaring og føler meg for usikker	1049	3,80 ^k	,063
...jeg har så mange andre fritidsinteresser som jeg heller prioriterer å bruke tiden på	1050	3,66	,059
...jeg føler at jeg fortsatt mangler en del kunnskap	1042	3,56	,061
...jeg føler meg ikke helt sikker (mangler noe kunnskap), for å kunne jakte på det viltet jeg har lyst til å jakte på	1047	3,26 ^k	,059
...føler meg underlegen i forhold til erfarne jegere	1041	3,25 ^k	,059
...jeg synes at kostnadene ved å trene seg opp til å bli en god jeger er for høy	1041	2,91	,053
...men jeg har en jobb som tar for mye tid, og ikke prioritert jakt de siste årene	1056	2,82	,064
...jeg ikke har noen å jakte sammen med i min omgangskrets	1054	2,82	,063
...prisen på jaktkort eller kostnadene ved å jakte på det viltet jeg er interessert i er for høy	1056	2,78	,057
...jaktmiljøet er vanskelig å komme inn i	1043	2,57	,052
...og håpet at noen i familien, slekt eller venner ville invitere meg på jakt, men dette har ikke skjedd.	1049	2,46	,057
...jeg vet ikke hvor jeg får kjøpt jaktkort der jeg bor/ønsker å jakte	1047	2,36	,053
...reiseavstanden til egnede jaktområder er for stor	1057	2,27	,051
...det er for lite vilt i området der jeg bor/ønsker å jakte, slik at jakt er ikke så interessant lenger	1047	2,27	,046
...det er for lang ventetid på skytebanene, så jeg ønsker ikke å sitte der hele kvelden uten å få skutt/trent så mye som jeg vil.	1044	2,21	,045
...jeg synes jakt er for vanskelig	1046	2,20 ^k	,043
...jeg er avhengig av noen andre/voksne til å kjøre meg til områder der jeg kan jakte. (transportbehov)	1056	2,19 ^m	,056
...jeg behersker ikke kart og kompass eller GPS godt nok til å kunne ferdes i naturen på egen hånd	1046	2,19 ^k	,048
...det er vanskelig å få tilgang til jakt i områder der jeg bor (får ikke kjøpt jaktkort)	1059	2,18	,049
...fordi jeg har mistet interessen, uten at jeg kan forklare hvorfor	1052	2,14	,045
...mine foreldre blir ikke med meg på jakt, selv om jeg har lyst til å jakte	1053	1,97 ^m	,049
...fordi jeg har kommet til at det er galt å skyte dyr, uten å ha behov for kjøttet	1054	1,73	,040
...jeg er redd for å gå alene i naturen.	1045	1,73 ^k	,039
...jeg/vi har fått barn og ikke prioritert å gå på jakt av den grunn	1056	1,67	,048
...fordi jakt, moralsk sett for meg, virker unødvendig i dagen samfunn	1056	1,52	,033
...min helsetilstand er for tiden slik at å jakte er blitt umulig	1049	1,47 ^k	,037
...jakt har hatt så mye negativ omtale i media, så jeg ønsker ikke å bli assosiert (forbundet) med det å være jeger	1049	1,36	,026

* betyr at det er signifikant forskjell mellom kjønn på $p < 0.05$ nivå. Bokstaven ^m eller ^k bak stjernen angir hvilket av kjønnene som har høyest skåreverdi, det vil si er mest enige i den påstanden.

3.5 Mulige tiltak for å øke deltagelse i jakt

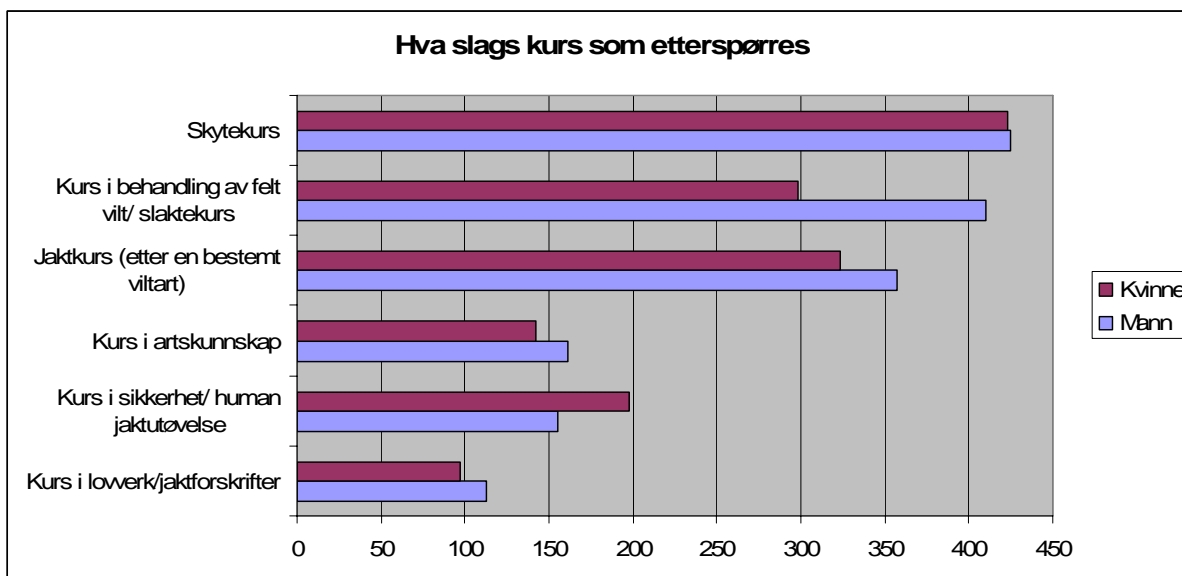
Mulige tiltak som kunne hjulpet respondentene ut på jakt er gjengitt i tabell 7. Den påstanden som skårer høyest er egne skytekvelder (skåre: 4,79) hvor kunnskap våpen og våpenhåndtering gjennomgås. Ikke overraskende kommer påstanden om at man har mistet interessen uten å kunne forklare hvorfor (skåre: 4,58) høyt opp. Det etterspørres også mer kunnskap om behandling av felt vilt (skåre: 4,23). Det som skårer lavest er grundigere teoretisk gjennomgang av jakt under jegerprøvekurset, noen i familien hadde tilbudt seg å være med, samt det sosiale samholdet i jegermiljøet.

Tabell 7. Mulige tiltak som kunne hjulpet respondentene ut på jakt, sortert etter skåreverdi. Skala på skåreverdi fra 1-7. Se forklaring over tabell 5.

Jeg tror jeg har behov for...	N	Skåre	S.E.
...at det finnes tilbud om egne skytekvelder for de som ønsker mer kunnskap om våpen og våpenhåndtering, samt trene opp egne skyteferdigheter, dersom man er nybegynner	1046	4,79 ^{*k}	,059
...fordi jeg har mistet interessen, uten at jeg kan forklare hvorfor	1056	4,58 ^{*k}	,058
...mer kunnskap om hvordan man tar seg av og behandler kjøttet og ev. skinnen på det viltet man har felt	1059	4,23	,060
...en grundigere opplæring i å jakte på den viltarten jeg er interessert i	1059	4,17 ^{*k}	,057
...å delta på et eget kurs i jakt etter den viltarten jeg er interessert i å jakte på	1053	4,07 ^{*k}	,059
...flere personer i min vennekreis som jeg kunne ha vært med på jakt i starten	1046	4,01 ^{*k}	,060
...at en jeger og fiskerforening i mitt nærområde hadde tilbud om jaktkurs i den jaktformen jeg er interessert i.	1050	3,93 ^{*k}	,059
...at en jeger og fiskerforening i mitt nærområde hadde tilbud om jaktfadderordning for den jaktformen jeg er interessert i.	1045	3,86 ^{*k}	,060
...mer informasjon (på internett eller brosjyrer) om hvor man kan jakte og hvordan man søker jakt	778	3,81	,071
...mer kunnskap om våpenhåndtering	1059	3,80 ^{*k}	,061
...at noen i min familie (som jakter) hadde tilbudt seg å være med meg på jakt i starten	786	3,77 ^{*k}	,073
...at de som selger jakt hadde tilbudt gratis jaktkort for ungdom frem til og med fylte 18 år.	778	3,76 ^{*m}	,077
...at jaktkortprisene hadde vært vesentlig lavere i området der jeg bor/ønsker å jakte	784	3,72	,068
...at det var litt mer spennende å gå ut på jakt (f. eks dersom det var mer vilt i området du vil jakte)	780	3,33 ^{*m}	,066
...at tilgjengeligheten på jakt hadde vært vesentlig bedre i området der jeg bor/ønsker å jakte	775	3,12	,068
...at mulighetene for jaktrelatert hundetrening hadde vært bedre i området der jeg bor	784	3,05 ^{*k}	,067
...at det sosiale samholdet mellom jegere i mitt miljø hadde vært bedre under samlinger/treningskvelder	783	3,04	,059
...at noen i min familie (som ikke jakter) hadde tilbudt seg å være med meg på jakt de første gangene.	770	2,85 ^{*k}	,064
...en grundigere teoretisk gjennomgang av hva jakt er i forbindelse med jegerprøvekurset	1057	2,67 ^{*k}	,047

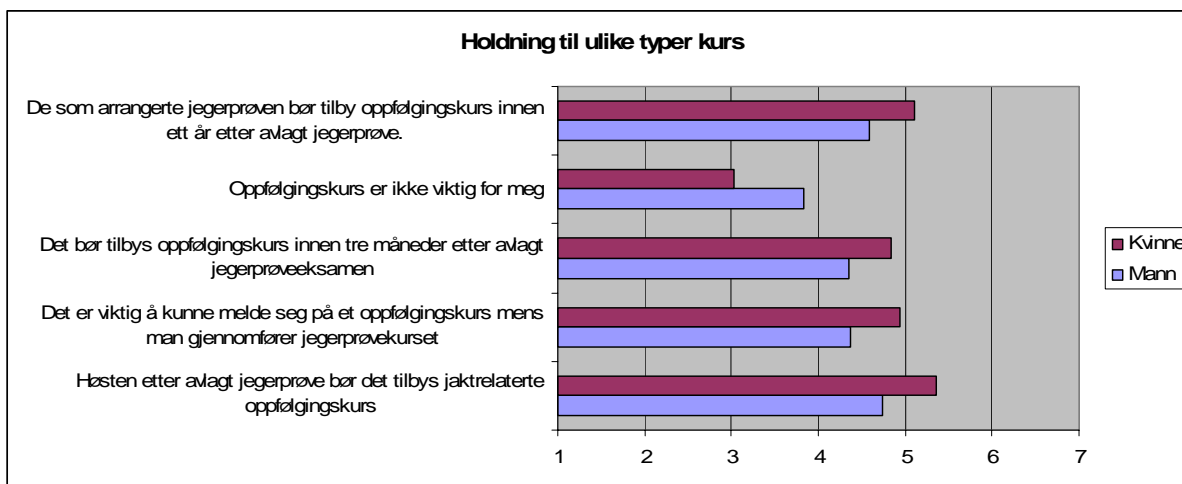
^{*} betyr at det er signifikant forskjell mellom kjønn på $p < 0.05$ nivå. Bokstaven ^m eller ^k bak stjernen angir hvilket av kjønnene som har høyest skåreverdi, det vil si er mest enige i den påstanden.

Av variansanalysen skiller kvinner seg relativt klart ut når det gjelder ønskede tiltak. De etterlyser i korte trekk mer kunnskap, kursing og oppfølging fra både familie og lokalt jegermiljø i tiden etter avlagt jegerprøve. Menn etterlyser kun mer spenning (knyttet til villtetthet) og billigere jaktkort for ungdom (se utsagn med *^m eller *^k bak skåre i tabell 7).

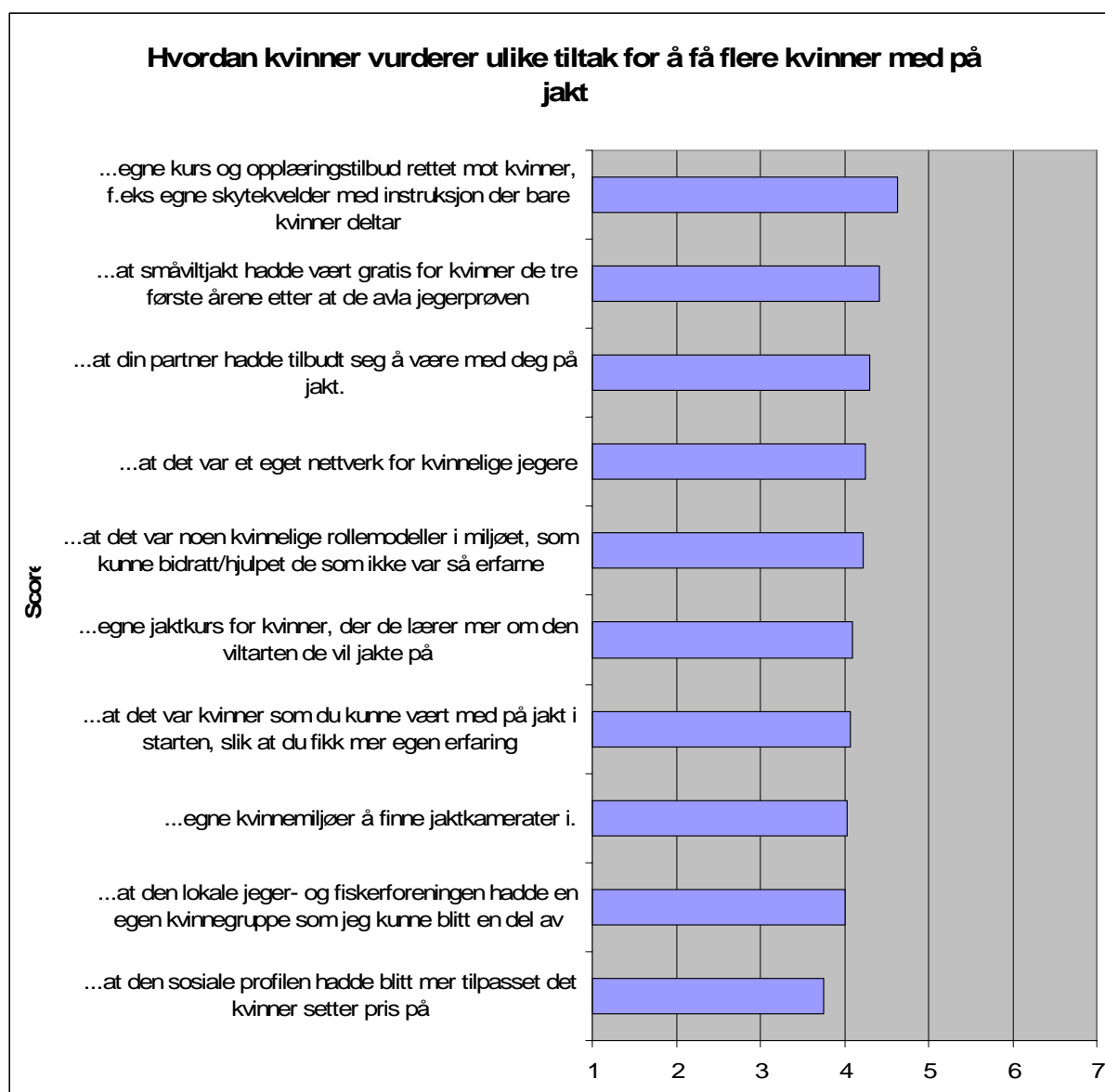
Figur 4. Hva slags kurs som etterspørres etter bestått jegerprøve (antall svar)

For menn er det skytekurs, slaktekurs og jaktkurs som etterspørres mest. Hos kvinner er det samme mønster (figur 4). De minst etterspurte kursene er kurs i artskunnskap. Kurs vedrørende sikkerhet under jakt/ human jaktutøvelse og kurs i lover/jaktforskrifter (figur 4).

Figur 5. Hvordan menn og kvinner ser på ulike typer oppfølgingskurs etter bestått jegerprøve, gjennomsnittsskåre. Skala fra 1= Helt uenig til 7= helt enig

Det virker som kvinner i større grad enn menn etterspør tilbud om oppfølgingskurs i forbindelse med jegerprøven. Dette ser vi også på utsagnet "oppfølgingskurs er ikke viktig for meg". Det er gjennomgående lavere gjennomsnittsskåre hos menn enn hos kvinner på utsagnene i figur 5 som omhandler kurstilbud.

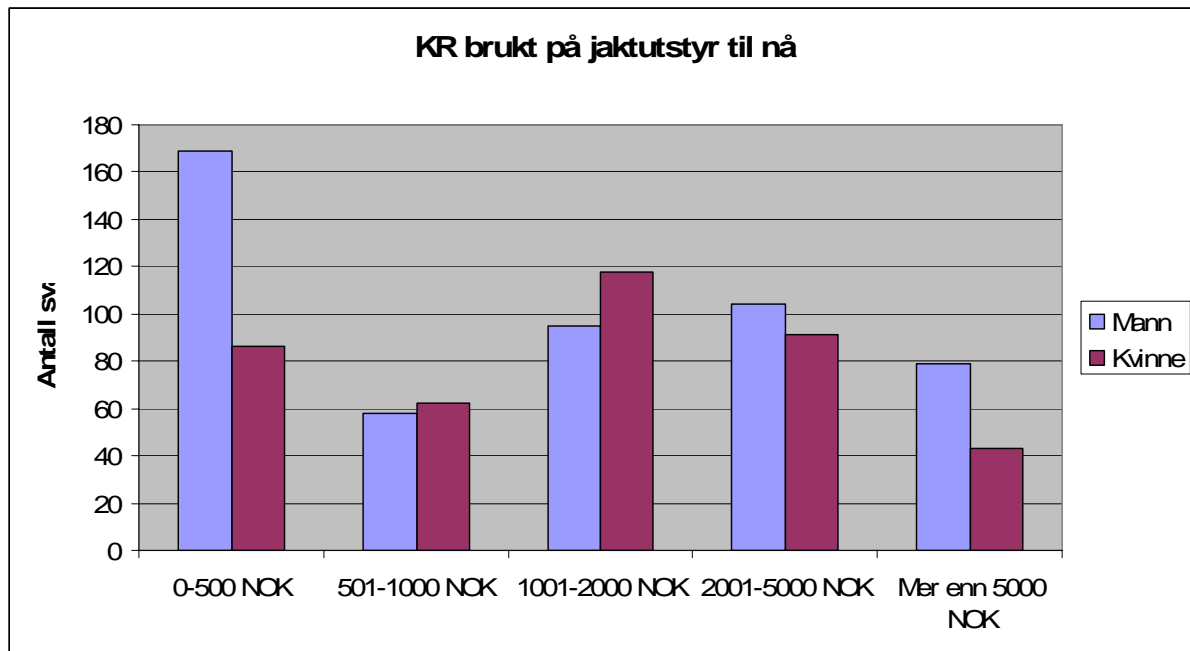
Figur 4. Hvordan kvinnene som deltok i undersøkelsen vurderer ulike tiltak for å få flere kvinner med på jakt, gjennomsnittsskåre. Skala fra 1= Helt uenig til 7= helt enig

NJFF satser sterkt på å øke andelen kvinnelige jegere. Man har også observert som en trend de siste årene at andelen kvinner som avlegger jegerprøven er økende. De tre høyest rangerte er egne kurs for kvinner, gratis småviltjakt de tre første årene etter avlagt jegerprøveeksamen og at partneren hadde tilbudt seg å være med på jakt. De minst etterspurte tiltakene er egne kvinnemiljøer å finne jaktkamerater i, egen kvinnegruppe i den lokale JFF eller at den sosiale profilen hadde blitt mer tilpasset kvinner (figur 6).

De tre minst etterspurte tiltakene var noe overraskende, siden kvinner i jegermiljøer ofte hevder at det tas for lite hensyn til kvinners ønsker og behov når aktiviteter i lokale JFF planlegges.

3.6 Kostnader forbundet med jakt

Økonomisk forbruk i forhold til å skaffe seg jaktutstyr er anslått av respondentene (figur 7). Beløpene er kategorisert inn i 5 grupper. Det synes å være kun mindre forskjeller mellom kjønn.

Figur 5. Oversikt over hvor mye penger som er brukt på å anskaffe seg jaktutstyr til nå. Gjennomsnittet er 2500 NOK for kvinner og 2790 NOK for menn, dersom alle verdier over 25 000 NOK utelates fra beregningen.

Det er enkelte som har rapportert kostnader over 25 000 NOK, noe som antas å ligge langt over det som ansees som nødvendig for å kunne drive med jakt. Dersom alle observasjoner over 25000 utelates fra beregningen, så blir gjennomsnittet for kvinner og menn henholdsvis 2500 NOK og 2790 NOK. Gjennomsnittet dersom alle observasjoner (de over 25 000 NOK) inkluderes, blir gjennomsnittet 2507 NOK for kvinner og 3236 NOK for menn.

4 Sammenhenger mellom motivasjon og barrierer

I dette avsnittet ser vi nærmere på sammenhenger mellom motivasjon og barrierer for å delta på jakt, samt hvordan dette slår ut på eventuelle tiltak som kan være aktuelle å iverksette for å øke rekrutteringen. Som vi allerede har nevnt, forventes det sammenhenger mellom barrierer og tiltak. Man kan derfor i utgangspunktet konsentrere seg om barrierer og vurdere tiltak ut i fra dette.

For at leseren skal holde litt orden på motiver, barrierer og tiltak i analysene, er komponentene som fremkommer i faktoranalysene blitt kodet slik: M1, M2, B1, B2, T1, T2 osv. M1 betyr motivasjonskomponent 1 (opplevelse; tab.8), M2 betyr (Kjøtt/matauk). Tilsvarende for barrierer (B1, B2; tabell 9) og tiltak (T1, T2; tabell 10).

Under kapitlene om motiver, barriere og tiltak er det benyttet variansanalyser når forskjeller i skåreverdi mellom kjønnene eller forskjeller mellom bosted omtales. I de samme kapitlene er ulike typer av regresjonsanalyser brukt for prediksjoner, samt for modellene som presenteres i kapittel 4.4.

4.1 Motiver for å ta jegerprøven

Ved hjelp av en statistisk analyseteknikk (faktoranalyse) identifiserte vi seks hoveddimensjoner av motiver for å ta jegerprøven. Motivene har vi kalt "Opplevelse", "Kjøtt/matauk", "Slekt/venner", "Ferdighet/lære noe nytt", "Framtidige jaktmuligheter" og "Opplæringstilbud i skole/Forsvaret". De tre første er klart viktigst, det vil si at de forklarer mesteparten av variasjonen i motivstrukturen og har best reliabilitet, målt som best Chronbachs alpha verdi. Skårene på de tre første komponentene er brukt til å predikere andre forhold knyttet til jakt (tabell 8, tabell 11).

Det er statistisk signifikante forskjeller (variensanalyse) mellom kjønn på motiv 2, der menn skårer høyere enn kvinner, det vil si at menn har et sterkere kjøtt/matauk motiv enn kvinner. Motiv 1 har også signifikant forskjell mellom de som bor i storby og de som bor i en bygd, hvor de som bor i bygd har høyere skåre enn de som bor i en storby. Det vil si at opplevelse er viktigere for de som bor i bygder, enn de som bor i storby. Motiv 2 er også signifikant forskjelling mellom storby og bygd, der de som bor i bygd har høyere skåre enn de som bor i storby. Kjøtt/matauk er dermed viktigere for de som bor i bygd.

Tabell 8. Hovedtyper av motiver (faktoranalyse, med Chronbachs alpha verdien).

Motivasjonskomponent (M)	Chronbachs alpha
1 Opplevelse	0,853*
2 Kjøtt/matauk	0,782*
3 Slekt og venner	0,779*
4 Ferdighet, lære noe nytt	0,405
5 Framtidig mulighet til å gå på jakt	0,505
6 Opplæringstilbud i skole/ Forsvaret	-0,067

* disse komponentene ble brukt i den videre analysen.

Dersom man benytter de tre motivene i tabell 8 og predikerer ved hjelp av regresjonsanalyse om foreldrene jakter eller ikke, så er "slekt og venner" motivet signifikant korrelert. Dette betyr at hvis man har jegere i familien, så øker styrken til dette motivet. Å ha jegere i familien er med andre ord viktig for motivasjonen til å bli jeger. Hva slags motiver de som er interessert i småviltjakt og storviltjakt har for å ta jegerprøven ble også sjekket. For storviltinteresse, så var det kun aldersklassene som begynte å nærme seg signifikans. Hos de som var interessert i småviltjakt, ga opplevelsesmotivet signifikant utslag.

4.2 Barrierer for å begynne å jakte

På samme måte som for motiver identifisert vi noen hovedtrekk (statistiske dimensjoner fra en faktoranalyse) når det gjelder årsaker til at folk som har gjennomført jegerprøven ikke deltar videre på jakt. Disse har vi kalt "Tilgjengelighet", "Manglende erfaring/kunnskap", "Negative holdninger til jakt" og "Fysiske begrensninger" (tabell 9).

Noe overraskende var barrierekomponenten om negative holdninger til jakt, som betyr at respondenten har skiftet syn på jakt, samt at negativ omtale av jakt i media har ført til at man ikke ønsker å bli assosiert med jakt.

En variensanalyse viste at barriere 2 hadde statistisk signifikant forskjell mellom kjønn, der kvinner skårer høyere enn menn. Det vil si at de opplever manglende erfaring og kunnskap som en større barriere enn hva menn gjør. Barriere 1 hadde også en signifikant forskjell mellom bostedene storby, tettsted og bygd, der storby har høyere gjennomsnittsskåre enn tettsted

og bygd. Annen by har høyere gjennomsnittsskåre enn bygd. Det vil si at manglende tilgjengelighet føles sterkere for de som bor i byer, enn de som bor i tettsteder og bygd.

Tabell 9. Hovedtyper av barrierer (faktoranalyse, med Chronbachs alpha verdien).

Barrierekomponent (B)	Chronbachs alpha
1 Tilgjengelighet	0,844*
2 Manglende erfaring eller kunnskap	0,893*
3 Negative holdninger til jakt	0,693*
4 Fysiske begrensninger	0,432

* disse komponentene ble brukt i den videre analysen.

Logistisk regresjonsanalyse viste at den sterkeste opplevde barriere hos de som var interessert i småviltjakt var "manglende erfaring eller kunnskap" som var negativt korrelert. Dette betyr at jo mer usikker man føler seg, så avtar sannsynligheten for at vedkommende begynner med småviltjakt. Aldersklasse var positivt korrelert. Det betyr at sannsynligheten for at man virkelig er interessert i/ begynner med småviltjakt, øker med økende alder

For de som var interessert i storviltjakt var barrieren "tilgjengelighet" negativt korrelert og signifikant. Det vil si at jo mer utilgjengelig man føler at storviltjakten er, desto høyere er sannsynligheten for at man ikke begynner med storviltjakt. Barrierer "manglende erfaring eller kunnskap" var svakt positivt korrelert og signifikant. Det vil si at sannsynligheten for at man allikevel blir storviltjeger øker svakt, selv om man føler sterkere på at mer kunnskap trengs. Aldersklasse var også signifikant, men negativt korrelert. Det vil si at jo eldre man er, så avtar sannsynligheten for å begynne med storviltjakt.

4.3 Tiltak

Hoveddimensjonene blant tiltak var "Kunnskap om jakt og våpen", "Bedre tilgjengelighet, mer informasjon", "Behandling av felt vilt, mer kurs i jakt" og "Oppfølging fra familien de første turene" (Tabell 10).

Når det gjelder kjønnsforskjeller mellom tiltakene, så viste variansanalysen at tiltak 1, 3 og 4 var signifikant forskjellig mellom kvinner og menn. Kvinner har en høyere skåre enn menn på tiltak 1, 3 og 4. Det vil si at de etterlyser mer kunnskap om jakt og våpen, samt behandling av felt vilt enn hva menn gjør. Det er også viktigere for kvinner enn menn at de får oppfølging fra familien de første turene de er på jakt. Tiltak 2 hadde også signifikant forskjell mellom bosted storby og bygd, der de som bor i storby har en høyere skåre enn bygd. Det vil si at de som bor i storby føler at jakt er mer utilgjengelig enn de som bor i bygd.

Komponent 1 (kunnskap) og 3 (behandling av felt vilt) er svært like og sterkt korrelerte. Dette betyr at det er en sterk samvarians mellom disse tiltakene og må derfor sees på som tilnærmet samme tiltak når man vurderer oppfølging av de uteksaminerte jegerprøvekandidatene. Begge tiltakene omhandler mer kursing, men komponent 3 har i tillegg et ønske om mer opplæring i slakting og behandling av kjøtt (tabell 10). Vi står da i praksis igjen med tre hovedtiltak (tiltaks-komponent 1, 2 og 4). Komponent 1 og 2 er det praktisk mulig for NJFF å gjøre noe med, mens for komponent 4, bør trolig innsatsen rettes mot kandidatenes familie med en bevisstgjøring på betydningen av å følge opp den uteksaminerte jegerprøvekandidaten litt ekstra i starten av jegerkarrieren.

Tabell 10. Hovedtyper av tiltak (faktoranalyse, med Chronbachs alpha verdien).

Tiltakskomponent (T)	Chronbachs alpha
1 Kunnskap om jakt og våpen*	0,848
2 Bedre tilgjengelighet, mer informasjon	0,784
3 Behandling av felt vilt, mer kurs i jakt*	0,804
4 Oppfølging fra familien de første turene	0,616

* disse komponentene (1 og 3) er sterkt korrelerte og må sees på som samme tiltak.

4.4 Sammenhenger mellom motiver, barrierer og tiltak

Vi så nærmere på sammenhenger mellom grupper av motiver (tabell 8), barrierer (tabell 9), samt alder, kjønn og bosted som uavhengige variable og de fire tiltakskategoriene som fremkom av faktoranalysen (tabell 10). Vi kan tenke oss at motiver og opplevde barrierer er forutsetninger for å jakte eller å ikke delta i jakt, og vil dermed påvirke hvilke tiltak som man bør prioritere. Vi ser også at barrierer og tiltak henger sammen og er dermed ikke helt uavhengige variable. Det man opplever som barriere, ønsker man som tiltak for å fjerne denne barrieren.

Respondentens bosted og den opplevde barrieren (B3, tabell 9) "negative holdninger til jakt" bidro ikke signifikant til forklaringsgraden på noen av tiltakene og er derfor utelatt fra tabell 11, selv om de i utgangspunktet var inkludert i regresjonsanalysen.

Bosted, tenkt langs en gradient fra å bo i en storby til å bo i en bygd, ser samlet sett ikke ut til å være så sterkt avgjørende for hvilke barrierer man opplever og tiltak som bør iverksettes, selv om en barriere og ett tiltak viste forskjeller mellom bosted i variansanalysene som ble utført i teksten over (barriere 1; kapittel 4.1 og tiltak 2; kapittel 4.2).

Tabell 11 viser sammenhenger (regresjonsanalyse) mellom kjønn, alder, bosted, motiv for å ta jegerprøven, samt opplevde barrierer som forklaringsvariabler og de foreslåtte tiltakene som responsvariabel. Denne informasjonen kan brukes til å nyansere og spisse den videre oppfølgingen av kandidatene etter avlagt jegerprøve. Teksten under tabell 11 gir en fortolkning av resultatet, og er omtalt som en modell, siden dette er resultatet av den statistiske modellen som best forklarer hvilke kjennetegn ved respondentene som ønsker de ulike tiltakene.

Tabell 11. Kjønn, alder, bosted, motiver og barrieres effekt på ulike tiltak etter jegerprøven. M1-3 er motivasjonskomponenter, B1 -2 er barrierekomponenter (jfr. tabell 8 og 9)

Tiltak	T1 Kunnskap om jakt og våpen*	T2 Bedre tilgjengelighet, mer informasjon	T3 Behandling av felt vilt, mer kurs i jakt *	T4 Oppfølging fra familien de første turene
Komponent				
Kjønn	x			x
Alder		x		x
M1		x	x	
Opplevelse				
M2 Kjøtt/matauk	x		x	
M3				x
Slekt og venner				
B1 Tilgjengelighet	x	x	x	x
B2 Manglende erfaring eller kunnskap	x		x	x

* disse tiltakene er sterkt korrelerte med hverandre og bør sees på som samme tiltak.

Tiltak 1 "Bedre kunnskap om jakt og våpen" gir en relativt god modell som forklarer nesten 50 % av variansen. Vi ser at det er stor forskjell mellom kjønn, der kvinner bidrar mest til forklaringsgraden (på tiltaket). Kjøtt/matauk motivet og tilgjengelighetsbarrieren spiller inn, men dog noe svakere. Den opplevde barrieren manglende erfaring og kunnskap, som på en måte er identisk med det foreslåtte tiltaket, spiller også en sterk rolle her.

Tiltak 2 "Bedre tilgjengelighet og mer informasjon" om hvor man kan få tilgang til jakt gir en modell som forklarer 39 % av variansen. Barrieren tilgjengelighet slår sterkes ut, også her er barrieren nærmest identisk med det foreslåtte tiltaket. Motivet opplevelse bidrar også og dette har trolig sammenheng med at man faktisk har en sterk motivasjon for å komme på jakt, men ikke helt vet hvor man bør henvende seg for å få tilgang til jaktområder. Alder er negativt korrelert og viser at styrken på denne forklaringsvariabelen avtar med økende alder.

Tiltak 3 "Behandling av felt vilt, mer kurs i jakt" gir en modell som forklarer 40 % av variansen. Her var det to motiver og to barrierer som slo inn, og som forventet er den nesten identisk med tiltaket "mer kunnskap om jakt og våpen" siden disse tiltakene er relativt like. Barriereskåre "manglende kunnskap og erfaring" slår sterkest ut og dette er igjen nesten identisk med tiltaket som foreslås, altså tilførsel av mer kunnskap gjennom ekstra kursing. Den andre opplevde barrieren er tilgjengelighet. Motivasjonskomponentene som tas med i modellen er "opplevelse" og "kjøtt/matauk". De som er mer opptatt av jakt for å skaffe seg kjøtt er også mer opptatt av hvordan man skal ta vare på et felt vilt.

Tiltak 4 "Oppfølging fra familien de første turene" gir en modell som forklarer 30 % av variansen. Her slår mange elementer inn i forklaringen, men dog med svakere forklaringsgrad. Barrieren "manglende erfaring" slår sterkest ut, samt motivet "slekt og venner" som er nærmest identisk med tiltaket som foreslås her. Alder er negativt korrelert og styrken på alderselementet avtar dermed med økende alder, noe som er naturlig. Kjønn er sterkt korrelert og betyr her at kvinner i langt større grad enn menn ønsker å ha med seg noen på jakt de første gangene de skal ut. Til slutt kommer barrieren "tilgjengelighet" inn. Man opplever altså at jakt er litt utilgjengelig fordi man ikke blir fulgt opp i tilstrekkelig grad av familien.

Vi ser altså her at flere forhold spiller inn når det gjelder opplevde barrierer og at opplevd tilgjengelighet til jakt er forbundet både med nivået på egne ferdigheter, sosiale nettverk, utstyr og tilgang på informasjon.

4.5 Oppsummering

For å gi en kort oppsummering av de viktigste funn som er gjort i undersøkelsen kan vi dele dette inn i forskjeller mellom kjønn og forskjeller mellom bosted.

Hovedforskjellene mellom kjønn er disse:

Kvinner er mindre opptatt av kjøtt/matauk motivet enn menn. Samtidig er de mer opptatt av naturopplevelser. Videre etterspør kvinner i langt større grad enn menn opplæringstilbud knyttet til skyting, kursing i jakt på bestemte viltarter og behandling av felt vilt. Kvinner ønsker i større grad enn menn oppfølging fra familien i begynnelsen på jegerkarrieren.

Yngre menn er mer avhengige av transport for å komme seg på jakt. Menn har også en høyere motivasjon enn kvinner for å bli jeger, samt at de i større grad sier de hadde slektninger som de håpet å bli invitert på jakt sammen med. Menn har også høyere motivasjon for å spise viltkjøtt enn kvinner. Menn etterlyser også mer spenning knyttet til jakt, samt billigere jaktkort for ungdom.

Hovedforskjellene mellom ulike bosteder er disse:

Motivene opplevelse, samt kjøtt/matauk er viktigere for de som bor i en bygd, enn de som bor i en storby. Tilgjengelighet til jaktmuligheter oppleves som dårligere om man bor i en by, enn om man bor i tettsted eller en bygd. Ut over dette var det ingen signifikante forskjeller som fremkom av variansanalysene.

5 Forslag til tiltak

Vi kan på bakgrunn av de funn som er gjort i denne undersøkelsen komme med følgende anbefalinger av tiltak som det kan være fornuftig å iverksette. Disse tiltakene må iverksettes på flere plan.

Først har vi familien og den nære omgangskretsen til jegerprøvekandidaten. Det er viktig å tydeliggjøre betydningen av oppfølging den første tiden etter avlagt eksamen. All egen erfaring kandidaten blir tilført i tiden rett etter bestått eksamen ser ut til å være svært avgjørende for fortsettelse av aktiviteten. Vi finner også at kvinner ønsker dette i større grad enn menn.

De som ikke har familie eller nær omgangskrets å dra nytte av bør få tilbud om oppfølgingskurs kort tid etter at jegerprøveeksamen er avlagt. Slike kurs bidrar til å skape kontakter og relasjoner som senere kan virke som inspirasjon for kandidaten. Her finner vi også forskjeller mellom både kjønn og bosted.

I utformingen av jegerprøvekursene bør det legges mer fokus på å informere om jaktmuligheter lokalt. Det synes som at de med lavest egenmotivasjon ser på tilgjengelighetene som den største barrieren for å begynne med jakt. Sannsynligvis er ikke tilgjengeligheten på jaktområder/-muligheter liten generelt sett i Norge, men informasjonen om hvor man kan henvende seg er trolig for dårlig for disse kandidatene. Nettsteder som "INatur" eller hjemmesider til lokale jeger og fiskerforeninger, rettighetshavere og grunneierlag som tilbyr jakt kan derfor være av stor betydning for å gi ønsket informasjon om jaktmuligheter.

Basert på motivasjon, opplevde barrierer og tiltak som respondentene etterspør, anbefales følgende tiltak iverksatt:

1. Bevisstgjøre familier til ungdom om betydningen av å følge opp uteksaminerte jegerprøvekandidater i starten på "jegerkarrieren". Generelt vet man at ungdommens sosiale nettverk kan være avgjørende for om man lykkes med å få dem inn i nye aktiviteter.
2. Økt fokus på oppfølgingskurs (jakkurs og slaktekurs lokalt) i lokalforeningene som et ledd i utdanningen. Oppfølgingskurs bør informeres om/ tilbys av lokal JFF i forbindelse med jegerprøvekurs, siden motivasjonen for å begynne med jakt sannsynligvis er høy nettopp da. Dersom oppfølgingskurs ikke tilbys til de som er i "vippeposisjon" etter avlagt eksamen, vil trolig motivasjonen for å begynne med jakt avta etter som tiden går etter avlagt jegerprøveeksamen
3. Inkludere litt mer informasjon om jaktmuligheter og utsalgssteder lokalt og regionalt, samt om nettsiden "INatur" og andre lokale tilbydere når jegerprøvekurs arrangeres.

6 Referanser

Bjerke, T. 1993. Jegeren. En samfunnsfaglig kunnskapsoversikt. NINA utredning 44:51 pp.

Decker, D. J. & Purdy, K. G. 1986. Becoming a hunter: Identifying stages of hunting involvement for improving hunting education programs. *Wildlife society bulletin* 14:474-479.

Decker, D. J., Brown, T. L. & Enck, J. W. 1991. Factors affecting the recruitment and retention of hunters: Insights from New York. XXth Congress of the International Union of Game biologists. Göddölö, Hungary: 670-677.

Ericsson, G. og Stedman, R. 2005. Understanding the human predator: predicting willow grouse hunting by integrating ecological and social theory. In ISSRM 2005, Östersund, Sweden. Book of abstracts: 17-18.

Kellert, S. 1978. Attitudes and characteristics of hunters and anti-hunters. *Transactions of the 43rd North American wildlife and natural resources conference*, 43:412-423.

Statistisk sentralbyrå 2006. Miljøbarometeret.

7 Vedlegg

Vedlegg 1: Spørreskjemaet som ble brukt

Rekruttering til jakt:

-spørreskjema til de som har avlagt jegerprøven, men som ikke har løst jegeravgift etterpå.

Ved å besvare denne undersøkelsen, bidrar du med verdifull kunnskap som både Norges jeger- og fiskerforbund (NJFF), viltmyndighetene og de som selger/tilbyr jakt trenger for å skape et enda bedre tilbud for de som senere ønsker å bli jegere. I tillegg blir du med i trekningen av 10 flotte premier, dersom du besvarer hele undersøkelsen. Undersøkelsen er helt anonym, men dersom du ønsker å delta i trekningen om svarpremiene, må du fylle inn ditt telefonnummer til slutt i spørreskjemaet. Telefonnummeret vil kun bli brukt til å ringe opp eventuelle vinne- re av svarpremiene.

Bakgrunnsopplysninger

Først vil vi vite litt om deg og hvordan du bor:

Spm 1. Kjønn mann kvinne

Spm 2. Alder _____ år

Spm 3. Om ditt bosted

Kryss av for hvor du bor	
Oslo	
Bergen	
Trondheim	
Stavanger	
Kristiansand	
Tromsø	
I en annen by	
I et tettsted	
I en bygd	

Spm 4. Om din deltagelse i utendørsaktiviteter. Er du medlem i en eller flere foreninger/klubber som er tilsluttet noen av disse organisasjonene (flere kryss mulig)

NJFF / lokal jeger- eller fiskeforening	
Turistforening (DNT eller andre)	
Naturvernforening (WWF, Naturvernforbundet eller annet)	
Idrettsforening (Ski, fotball, friidrett m.m)	
Annen forening: _____	

Spm 5. Angi omtrent hvor mange kilometer det er til nærmeste jaktområde, som er aktuelt å bruke for deg? Svar: _____ km (3 siffer)

Spm 6. Jakter noen av dine foreldre? Ja Nei

Spm 7. Hvis ja, hvor mange år har den av dine foreldre som har drevet lengst med jakt, jaktet? Svar: ____ År(to siffer).

Spm 8. Hvilke viltarter jakter dine foreldre mest på (flere kryss mulig)	Kryss av
Storvilt	
Småvilt	
Sel	
Fellefangst	

Spm 9. Hvilke typer jakt eller fangst er du mest interessert i?	Kryss av
Storviltjakt	
Småviltjakt	
Sel	
Fellefangst	

Spm 10. Hvis du svarte ja på småviltjakt, hvilke av disse kategoriene er mest interessant for deg?	Kryss av
Jakt på ryer/skogsfugl	
Jakt på annet småvilt	

Spm 11. Har du eller din familie jakthund? Ja Nei

Del 1- Motivasjonen for å ta jegerprøven

Her ønsker vi å vite litt om hva det var som fikk deg til å ta jegerprøven den gang du meldte deg på, og gjennomførte jegerprøvekurset. Mange av spørsmålene kan virke like hverandre, men de skal være det, på grunn av analysemetodene som skal benyttes. Forsøk allikevel å svare så godt du kan på spørsmålene.

Spm 12. Om hvorfor du tok jegerprøven. Kryss av den verdien du synes passer best for deg. Sett ett kryss for hvert spørsmål

Jeg avla jegerprøven....	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
...fordi jeg hadde konkrete planer om å begynne å jakte kort tid etter bestått jegerprøve							
... for å kunne gå på jakt en gang i fremtiden, når jeg fikk lyst (kanskje om noen år frem i tid).							
...fordi familie eller venner av meg går på jakt, og jeg håpet å bli invitert med på jakt av dem							
... fordi jeg har slektninger som jeg hadde håpet å bli invitert på jakt sammen med.							
... for å øke mine kunnskaper om våpen og viltarter.							
...fordi jeg var meget sterkt motivert for å bli jeger							
...fordi det virket som en interessant hobby							
...fordi jakt vil kunne gi meg mange spennende opplevelser							
... fordi det var et valgfag på skolen							
... fordi det var tilbud om gratis kurs i forsvaret							
...fordi det var gratis jegerprøvekurs for ungdom på stedet der jeg bor							
...for å ha mulighet til å gå på jakt, dersom jeg fikk lyst til det (opsjonsmuligheten).							
...fordi jeg synes jakt er en fin form for rekreasjon/avkobling							
... fordi det var tøft/ga status (i min omgangskrets) å ha tatt jegerprøven, den gang jeg tok den							
...fordi jeg ønsket å vite litt mer om den hobbyen kjæresten min har, og bli litt kjent med den.							
...fordi jakt er en sentral del av fritidsaktiviteten til min familie							

...fordi jakt gir meg mulighet til å skaffe meg viltkjøtt							
...fordi jakta kunne gi meg tilhørighet i et miljø jeg ønsket å bli en del av							
...fordi jeg ble overtalt til å gjøre det							
...fordi jeg/vi hadde jakthund som vi ville ha med på jakt							
...fordi jakt gir mulighet til å ferdes i flott natur							
...fordi jeg liker å spise viltkjøtt							

Spm 13. Har du deltatt på opplæringsjakt?

(Dette kan man gjøre på småviltjakt mens man er mellom 14-16 år og på storviltjakt mens man er mellom 16-18 år i følge med en voksen, erfaren jeger, og man trenger ikke å løse jegeravgift for å delta på opplæringsjakt)

Ja Nei

Spm 14. Hvis ja, hvor mange ganger har du deltatt på opplæringsjakt? _____ ganger

Spm 15. Hvis du svarte ja på spm 14, slags opplæringsjakt har du deltatt på?	Kryss av
Storviltjakt	
Småviltjakt	
Seljakt	

Del 2- Barrierer for å gå på jakt

Årsakene til at du ikke begynte med jakt etter avlagt jegerprøve kan være mange, og delvis sammensatte. I denne delen vil vi vite litt om hvilke faktorer som har gjort at du ikke har forsøkt deg på jakt ennå. Mange av spørsmålene kan virke like hverandre, men de skal være det. Forsøk allikevel å svare så godt du kan på spørsmålene.

Spm 16. Om hvorfor du ikke har begynt med jakt. Kryss av den verdien du synes passer best for deg. Sett ett kryss for hvert spørsmål

Jeg har ikke vært på jakt etter at jeg avla jegerprøven fordi....	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
... reiseavstanden til egnede jakt-områder er for stor							
...fordi jeg har mistet interessen, uten at jeg kan forklare hvorfor							
...jeg har vært opptatt med skolegang/studier, og ikke prioritert jakt de siste årene							
...fordi jeg har kommet til at det er galt å skyte dyr, uten å ha behov for kjøttet							
... jeg/vi har fått barn og ikke prioritert å gå på jakt av den grunn							
...men jeg har en jobb som tar for mye tid, og ikke prioritert jakt de siste årene							
...jeg har ikke kjøpt meg det utstyret jeg trenger for å kunne jakte (f.eks et skytevåpen)							
...fordi jakt, moralsk sett for meg, virker unødvendig i dagen samfunn							
... det er vanskelig å få tilgang til jakt i områder der jeg bor (får ikke kjøpt jaktkort)							
... prisen på jaktkort eller kostnadene ved å jakte på det viltet jeg er interessert i er for høy							
... jeg er avhengig av noen andre/voksne til å kjøre meg til områder der jeg kan jakte. (transport-behov)							
... mine foreldre blir ikke med meg på jakt, selv om jeg har lyst til å jakte							
... jeg ikke har noen å jakte sammen med i min omgangskrets							
...jeg føler meg ikke helt sikker (mangler noe kunnskap), for å kunne jakte på det viltet jeg har							

lyst til å jakte på							
...jeg vet ikke hvor jeg får kjøpt jaktkort der jeg bor/ønsker å jakte							
...min helsetilstand er for tiden slik at å jakte er blitt umulig							
... jeg har så mange andre fritidsinteresser som jeg heller prioriterer å bruke tiden på							
... jeg synes jakt er for vanskelig							
... jeg behersker ikke kart og kompass eller GPS godt nok til å kunne ferdes i naturen på egen hånd							
...jakt har hatt så mye negativ omtale i media, så jeg ønsker ikke å bli assosiert (forbundet) med det å være jeger							
...jeg har fortsatt for liten praktisk erfaring og føler meg for usikker							
...jeg synes at kostnadene ved å trene seg opp til å bli en god jeger er for høy							
...jeg er redd for å gå alene i naturen.							
... det er for lang ventetid på skytebanene, så jeg ønsker ikke å sitte der hele kvelden uten å få skutt/trent så mye som jeg vil.							
...det er for lite vilt i området der jeg bor/ønsker å jakte, slik at jakt er ikke så interessant lenger							
...jaktmiljøet er vanskelig å komme inn i							
...jeg føler at jeg fortsatt mangler en del kunnskap							
...føler meg underlegen i forhold til erfarne jegere							
...og håpet at noen i familien, slekt eller venner ville invitere meg meg på jakt, men dette har ikke skjedd.							

Spm 17. Andre faktorer som du vil nevne, men som ikke står oppgitt i spørsmålene over (samme skala som på spørsmålene over)	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
Faktor 1							
Faktor 2							
Faktor 3							

Spm 18. Om tilgang på jaktvåpen	Ja	Nei
Har du eget jaktvåpen?		

Har du mulighet til å få lånt deg et jaktvåpen for å gå på jakt?		
--	--	--

Del 3 - Mulig tiltak som hadde fått deg til å gå på jakt

Dersom man skal få flere av de som avlegger jegerprøveeksamen til å begynne å jakte, trenger vi å vite hvilke tiltak du ville ha satt pris på, og som gjorde det lettere for deg å begynne med jakt. I teksten bruker vi begreper som **jaktfadder** og **jaktkurs**. En jaktfadder er en erfaren person som tar med seg nye/uerfarne jegere på jakt etter en bestemt viltart, slik at de skal få mer erfaring. Et jaktkurs er en tilrettelagt jakt på bestemte arter hvor det deltar flere personer sammen med en eller flere erfarne jaktinstruktører, f.eks rypejakt

Spm 19. Om tiltak som kunne hjulpet deg ut på jakt. Kryss av den verdien du synes passer best for deg. Sett ett kryss for hvert spørsmål

Jeg tror at jeg har behov for....	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
... mer kunnskap om våpenhåndtering							
... å hatt mer skytetrening tilpasset mitt ferdighetsnivå							
... en grundigere opplæring i å jakte på den viltarten jeg er interessert i							
... en grundigere teoretisk gjennomgang av hva jakt er i forbindelse med jegerprøvekurset							
... mer kunnskap om hvordan man tar seg av og behandler kjøttet og evt skinnen på det viltet man har felt							
... å delta på et eget kurs i jakt etter den viltarten jeg er interessert i å jakte på							
... flere personer i min vennekrets som jeg kunne ha vært med på jakt i starten							
...at en jeger og fiskerforening i mitt nærområde hadde tilbud om <u>jaktkurs</u> i den jaktformen jeg er interessert i.							
...at en jeger og fiskerforening i mitt nærområde hadde tilbud om <u>jaktfadderordning</u> for den jaktformen jeg er interessert i.							
...at det finnes tilbud om egne skytekvelder for de som ønsker mer kunnskap om våpen og våpenhåndtering, samt trene opp egne skyteferdigheter, dersom man er nybegynner							

...at noen i min familie (som jakter) hadde tilbudt seg å være med meg på jakt i starten							
... at mulighetene for jaktrelatert hundetrening hadde vært bedre i området der jeg bor							
... at jaktkortprisene hadde vært vesentlig lavere i området der jeg bor/ønsker å jakte							
... at tilgjengeligheten på jakt hadde vært vesentlig bedre i området der jeg bor/ønsker å jakte							
... at det var litt mer spennende å gå ut på jakt (f.eks dersom det var mer vilt i området du vil jakte)							
...at det sosiale samholdet mellom jegere i mitt miljø hadde vært bedre under samlinger/treningskvelder							
... at noen i min familie (som ikke jakter) hadde tilbudt seg å være med meg på jakt de første gangene.							
... at de som selger jakt hadde tilbudt gratis jaktkort for ungdom frem til og med fylte 18 år.							
...mer informasjon (på internett eller brosjyrer) om hvor man kan jakte og hvordan man søker jakt							

Spm 20. Andre faktorer som du vil nevne, men som ikke står oppgitt i spørsmålene over (samme skala som på spørsmålene over)	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
Faktor 1							
Faktor 2							
Faktor 3							

Spm 21. Angi sånn omtrent hvor mye penger du hittil har brukt på å skaffe deg jaktutstyr for å kunne gå på jakt (f.eks gevær, jegerprøvekurset etc.)Kr,-. (5 siffer)

Spm 22. Dersom du skulle ha gitt oss noen råd om hva som skal til for at nettopp du skulle begynt å jakte, hva skulle det ha vært? Beskriv med stikkord (tekstboks)

Spm 23. Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene?	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
Høsten etter avlagt jegerprøve bør det tilbys jaktrelaterte oppfølgingskurs							
Det er viktig å kunne melde seg på et							

oppfølgingskurs mens man gjennomfører jegerprøvekurset							
Det bør tilbys oppfølgingskurs innen tre måneder etter avlagt jegerprøveeksamen							
Oppfølgingskurs er ikke viktig for meg							
De som arrangerte jegerprøven bør tilby oppfølgingskurs innen ett år etter avlagt jegerprøve.							

Spm 24. Hva slags oppfølging/etterutdanning kunne du tenke deg å ha deltatt på etter avlagt jegerprøve?	Flere kryss mulig
Skytekurs	
Jaktkurs (etter en bestemt viltart)	
Kurs i sikkerhet/ human jaktutøvelse	
Kurs i behandling av felt vilt/ slaktekurs	
Kurs i lovverk/jaktforskrifter	
Kurs i artskunnskap	

Del 4- Spørsmål kun til kvinnene som deltar i undersøkelsen

Disse spørsmålene rettes kun til de kvinnene som deltar i denne undersøkelsen. Som du kanskje er kjent med, så satser Norges jeger- og fiskerforbund (NJFF) veldig mye på å få flere kvinner til å gå på jakt. Her har du anledning til å bidra med dine ønsker, slik at NJFF lykkes med denne satsingen.

Spm 25. Sett ett kryss for hvert spørsmål etter hvor enig du er i påstanden. Sett ett kryss for hvert spørsmål

Hvilke av disse tiltakene tror du ville hjulpet deg til å gå på jakt?	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
... egne kurs og opplæringstilbud rettet mot kvinner, f.eks egne skyteklubber med instruksjon der bare kvinner deltar							
...egne jaktkurs for kvinner, der de lærer mer om den viltarten de vil jakte på							
... at det var noen kvinnelige rollemodeller i miljøet, som kunne bidratt/hjulpet de som ikke var så erfarne							
...egne kvinnemiljøer å finne jaktkamerater i.							
...at den sosiale profilen hadde blitt mer tilpasset det kvinner setter pris på							

... at din partner hadde tilbudt seg å være med deg på jakt.							
... at det var kvinner som du kunne vært med på jakt i starten, slik at du fikk mer egen erfaring							
...at den lokale jeger- og fiskerforeningen hadde en egen kvinnegruppe som jeg kunne blitt en del av							
... at småviltjakt hadde vært gratis for kvinner de <u>tre første årene</u> etter at de avla jegerprøven							
...at det var et eget nettverk for kvinnelige jegere							

Spm 26. Er det andre faktorer du kommer på, som ikke står nevnt i spørsmålene over, og som kan ha betydning for kvinners deltagelse? (vurder etter samme skala som før)	Helt uenig	Uenig	Litt uenig	Verken eller	Litt enig	Enig	Helt enig
Faktor 1							
Faktor 2							
Faktor 3							

Skriv inn ditt tlf. nr her, dersom du ønsker å delta i trekningen av svarpremiene(8 siffer)
(nummeret skal kun brukes til å ringe opp vinnerne av uttrekkspremier)

Tusen takk for hjelpen!

NINA Rapport 221

ISSN:1504-3312

ISBN 13: 978-82-426-1781-1

Norsk institutt for naturforskning

NINA hovedkontor

Postadresse: 7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Tungasletta 2, 7047 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

Organisasjonsnummer: NO 950 037 687 MVA

www.nina.no